У пошані до піонерів - лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. No. 70. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 21-го КВІТНЯ (APRIL) 1970 Ч. 70. VOL. LXXVII

ЕКЗЕКУТИВНІ УРЯДОВЦІ УНСОЮЗУ ВІДВІДАЛИ УРСОЮЗ, ВІДБУЛИ РОЗМОВУ ПРО ЗЛУКУ

Скрентон, Па. — Минулої пятниці, 17-го квітня, головні екзекутивні урядовці Українського Народного Союзу, виконуючи рекомендацію попередньої, 26-ої конвенції УНСоюзу відносно продовжування заходів, які довели б до злуки українських братерсько - запомогових союзів, відвідали тут Український Робітничий Союз та зустрілись з членами його Головного Виконавчого Комітету і відбули з ними в цій справі розмову. В зустрічі взяли участь головні екзекутивні урядовці Українського Народного Союзу: головний предсідник Иосип Лисогір, заступники головного предсідника інж. Степан Куропась, Богдан Зорич і Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головний касир дир. Петро Пуцило і ред. Антін Драган. Головний Виконавчий Комітет Українського Робітничого Союзу на цій зустрічі репрезентували: головний предсідник Антін Батюк, заступники головного предсідника Іван Олексин і Ярослав Пронько, головний рекордовий секретар Теодор Миник, головний фінансовий секретар Едвард Попель, заступник головного рекордового секретаря д-р Роман Ричок, заступник головного фінансового секретаря проф. Стефан Віхар, головний контролер Иосиф Ендрюс та редактор проф. д-р Матвій Стахів.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 20 квітня 1970

ФЕДЕРАЛЬНИЙ РЕЗЕРВОВИЙ БАНК побоюється, що дефіцит федерального бюджету може мати інфляційний тиск на економіку в найближчих місяцях. Представник Волл Стріту гадає, що збільшення платень на 6 відсотків всім федеральним працівникам збільшує небезпеку того, що інфляція не схоче вступатися. Представник Федерального Банку гадає, що забагато збільшено платні, і тому тепер інфляційний тиск на економіку більший, як був місяць тому. Тепер майже не видно того, що інфляція сповільнюється.

В ТРАВНІ МАЮТЬ ПОКЛИКАТИ до військової служби15,000 рекрутів. Головний Уряд Рекрутаційної Служби видав наказ усім своїм бюрам в країні, щоб в травні не не покликували до служби тих юнаків, які „витягнули" вище число, як 145. В січні кликали до війська тих, що витягнули були числа від 1 да 30, в лютому від 31-60, в березні до 90, в квітні від 91-115, а в травні кликатимуть тих, що мають числа до 145. Головний Рекрутаційний Уряд визначає щомісяця числа на те, щоб у всіх бюрах покликували рекрутів до визначеного, а не до більшого числа.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ ЕҐНЮ ГОСТРО виступив проти тих „дефетистів", які радять зменшити програму дослідів космосу після того, як не вдалася подорож на Місяць астронавтів „Аполло 13". Віце - президент Еґню промовляв на обіді на конференції партійного проводу республіканців. На цім обіді був і президент Ніксон, який хвалив відвагу і спокій духа астронавтів „Аполло 13". Віце-президент Еґню казав, що дефетисти і нова лівиця використовують невдачу „Аполло 13" і хочуть зменшити бюджет Аеронавтичної і Космічної Аґенції, але Уряд не може цього зробити та перекреслити всі здобутки ЗСА в цій ділянці, яких не має жадна інша країна.

НА СВІТОВОМУ ҐІНЕКОЛОҐІЧНОМУ Конґресі в Ню Йорку доповідали про те, що діти матерів, які курять 10 цигарок, або більше денно під час вагітности, гірше читають в школі та менше можуть достосовуватися до співжиття з іншими учнями. Матері - курці народжують на 20 відсотків більше неживих дітей в порівнянні з некурцями. Більший відсоток дітей матерів - курців вмирає в короткому часі після народження, ніж матерів - некурців. Ці висновки зроблено на основі студій 17,000 дітей у Великій Британії. Давніші студії виявили, що матері-курці народжують менших дітей, як матері, що не курять.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОДЯКУВАВ Алексєєві Косиґінові за те, що СССР вислав свої 4 кораблі на Тихий океан, щоб допомогти виловити американських астронавтів з „Аполло 13" з океану, коли вони впадуть на Землю. Загалом 13 держав заявили готовість допомогти своїми кораблями в рятунковій акції. Відомо, що ту акцію досконало перевели самі американці.

У ВІДНІ ВІДБУЛОСЯ в минулу п'ятницю 17 квітня перше ділове засідання американсько - совєтської конференції про обмеження атомової зброї, т. зв. „САЛТ". Голови обох делеґацій, Джералд Смит і Владимір Сємйонов, давно узгіднили, що ті наради будуть строго засекречені. 300 закордонних кореспондентів, які з'їхались у Відні для обслугування тієї конференції, були в минулу п'ятницю більше зацікавлені поворотом астронавтів з „Аполло 13". як конференцією „САЛТ" і спонтанно оплескували момент на телевізорі, коли американських ґелікоптер виловив з океану астронавтів.

ЙОРДАНІЯ ЗАЖАДАЛА від ЗСА відкликання амбасадора Гаррисона Симмса за те, що він порадив був асистентові державного секретаря Джозефові Сіскові не приїздити до столиці Йорданії Амману з уваги на тамошню антиамериканську демонстрацію, яка відбулася в мин. тижні проти приїзду Сіска — без великого спротиву збоку йорданської поліції. Але король Йорданії Гуссейн заявив, що відкликання тієї заповідженої візити, це „образа" для Йорданії, як ніби брак довір'я до її чинників безпеки. Сіско відвідав тільки Бейрут в Ливані, відбув там наради з керівними державними мужами й від'їхав до Теґерану в Ірані на з'їзд амбасадорів з ЗСА з Близького Сходу й Південної Азії.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ОБРАНО до тамошнього парляменту лідера войовничих протестантів пастора Джана Раслі, який виграв вибори проти кандидата, що його підтримував прем'єр Джеймс Чічестер - Кларк. Припускають, що Раслі використовуватиме парляментарну трибуну для своїх фанатичних виступів проти ірляндських католиків і поміркованого уряду і що внаслідку прийде в Північній Ірляндії до загострення, а не злагіднення тамошнього затяжного конфлікту на тлі релігійному та політичному.

ГРЕЦІЯ ДІЙСНО ОТРИМУЄ від ЗСА зброю — потвердив речник Державного Департаменту Роберт МекКлоскі, добавивши, що це діється у виконанні давно прийнятих постанов і зобов'язань супроти Греції, як члена Атлантійського Союзу (НАТО). Ліберальні сенатори і ліберальна преса зняли крик з приводу ніби засекречених достав зброї Греції, в якій існує правий військовий режим.

ПІСЛЯ УСПІШНОГО ПРИЗЕМЛЕННЯ Й ЕНТУЗІЯСТИЧНОГО ВІТАННЯ АСТРОНАВТИ ПРИБУЛИ ДО ГЮЗТОНУ

Гюзтон, Тексас. — Астронавти „Аполло 13" 19- квітня в неділю о год. 9.58 по полудні за східнім часом прибули до Гюзтону, де їх ентузіястично вітали 1,500 осіб, коли вони висіли з президентського літака „Буїнг 707", що привіз їх із Гонолюлю на Гаваях. Перед прибуттям астронавтів показували на телевізії фотографії космічного корабля „Одіссей", який був дуже пошкоджений внаслідок експлозії, що сталася 13-го квітня і пошкодила так командний корабель, що треба було відкласти подорож до Місяця. Астронавт Дж. Ловелл дякував всім тим, які працювали на поземній станції у Гюзтоні своїми вказівками допомогли астронавтам так керувати пошкодженим „Одіссеєм", що могли щасливо вернутися на Землю. Оркестра відограла кілька патріотичних пісень, а адміністратор Аеронавтичної і Космічної Аґенції д-р Томас О. Пейн виголосив промову-звернення, яке йому передав президент Ніксон, і в якому Президент запевняв астронавтів, що ЗСА продовжуватимуть досліди над космосом, хоч не вдалася подорож астронавтів „Аполло 13". Президент підкреслив те, що цілий світ турбувався долею астронавтів „Аполло 13", оцінюючи важливість їхньої місії. ЗСА продовжатимуть космічні досліди.

В п'ятницю 17-го квітня о год. 1:07:44 по полудні астронавти „Аполло 13" щасливо *приземлилися на океані* п'ять миль від літаконосця „Іво Джіма", 800 ярдів від приначеного місця, що лежить 610 миль на південний схід від американського острова Самоа. Залогу „Аполло 13" становили астронавти 42-річний Джеймс А. Ловелл — капітан фльоти, та Фред В. Гейз (36 років) і Джан Л. Свайґерт (38 років) — цивільні летуни. Астронавти були в добрім гуморі, коли їх виловили з води і коли вони були на літаконосці „Іво Джіма", де їх привітали оркестрою та вигуками радости моряків. На кораблі 9 лікарів перевірили стан здоров'я астронавтів. Тільки ас- в'я астронавтів. льклгчізрй тронат Гейз терпів на інфекцію уринарного проводу і мав легку гарячку. Недуга астронавта Гейза виникла з того, що він не мав питної води, яку треба було ощаджувати після експльозії, що була в командному кораблі „Одіссей" в понеділок 13-го квітня. Астронавти з літаконосця розмовляли зі своїми родинами. Президент Ніксон слідкував за приземленням астронавтів і закурив із радости сигару, коли побачив в телевізії безпечних астронавтів на літаконосці. В суботу Президент полетів до Гюзтону в Тексасі, де відзначив „Медалею Волі" всю залогу, що займалася висилкою „Аполло 13". Р. Ніксон оголосив неділю 12-го квітня Національним Днем молитви і подяки за щасливий повоорт астронавтів. Президент забрав із собою родини всіх трьох астронавтів до Гонолюлю, де вони побачилися з астронавтами, яких Ніксон відзначив найвищими цивільними відзначеннями — Медалями Волі. В неділю Президент був вже в Каліфорнії, де приготовлявся до промови, яку має виголосити в понеділок, 20-го квітня про становище у В'єтнамі.

Кастро повідомляє про десант кубинських повстанців

Маямі, Флорида. — Прем'єр Фідель Кастро повідомив 19-го квітня в телевізійній промові, що група кубинських втікачів зробила десант в Східній провінції коло міста Баракоа, де проти повстанців виступили урядові війська. Кастро повідомив про те, що в боях вбито чотирьох вояків і два вояки були поважно поранені. В боях вбито двох повстанців і трьох взято до неволі. Кастро твердив, що повстанці прибули з ЗСА, і що це кубинські втікачі, які мали „модерну автоматичну американську зброю". У Вашинґтоні представник Державного Департаменту заявив, що жадна урядова аґенція нічого не знає про збройну інвазію до Куби. Сам факт, що повідомлення про бої на Кубі підписав диктатор Кастро, свідчить про те, що кубинський уряд уважає цю подію за важливу, і що бої ще тривали в неділю 19-го квітня. Представник кубинської організації „Альфа 66" в Маямі Андрес Назаріо Сарджен заявив, що бойовики на Кубі можуть бути з ним очолюваної організації, але додав, що „Альфа 66" не має операційних баз на терені ЗСА, тому десант на Кубі мусів вийти з якоїсь іншої бази, а не з американської. Назаріо відмовився подати докладніші відомості про бої на Кубі.

Діти й батьки в Джерзі Ситі вшанували пам'ять Івана Котляревського

Джерзі Ситі. — У неділю 19 квітня о 3-ій г. тут в залі Українського Народного Дому, під моттом із Т. Шевченка „Учітеся, брати мої", відбулось Рідношкільне свято, в присутності понад 150 батьків та учнів місцевої Школи Українознавства. Свято вшанування основоположника нової української літератури поета і драматурга Івана Котляревського відкрив директор Школи Українознавства проф. С. Мухин, а його розповідь про І. Котляревського ілюструвала група учнів, виконуючи відповідний монтаж з творів автора „Енеїди" та „Наталки Полтавки". У другій частині свята виступали діти й молодь всіх кляс, від першої до дев'ятої, вчителів пп. І. Благітки, Л. Синенко, М. Сірої, О. Вацяк, Є. Ясіньовського, Н. Кух; до виконання пісень акомпаніювали на фортепіяні п-і І. Благітка й Ірина Цьолко. Присутні оплесками дякували юним виконавцям рецитацій, монтажів, скечів та пісень, висловлюючи після концерту побажання, щоб більше й частіше виконувались точки типу „Веснянки-гаґілки", що знайомлять усіх дітей з красою українських обрядів, або сценка „Івась і Петрусь", у виконанні учнів Ю. Сохана та М. Жука, про значення української школи. В кінці голова Т-ва „Рідна Школа" п. Іван Цьолко подякував учителям, батькам і учням за гарну програму та окремо — директорові „Самопомочі" в Джерзі Ситі п. М. Коцеві, за постійну матеріяльну підтримку Школи Українознавства, отцям: пароховi А. Ворсі та З. Бачинському за співпрацю і п. Пилипчакові, власникові фірми „Европа", за знижені ціни на продукти для безкоштової перекуски, що її одержали діти під час перерви.

ПОНАД ТИСЯЧА ОСІБ ДЕМОНСТРУВАЛИ БІЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОТИ ОБЛУДНОГО „КУЛЬТУ ЛЕНІНА"

Ню Йорк. — Понад тисяча осіб ,між ними переважно молоді, демонстрували тут минулої суботи, 18-го квітня, біля будинку Об'єднаних Націй проти відмічування Виховною і культурно-освітньою аґенцією цієї установи (ЮНЕСКО) 100-річчя з дня народження Леніна, як „гуманіста". Як відомо ЮНЕСКО прийняла запропоновану Совєтським Союзом резолюцію в цій справі проти спротиву Америки та деяких інших вільних країн. Демонстрацію минулої суботи влаштували Організації Визвольного Фронту в порозумінні та при співпраці Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Відділу УККА. Вже на деякий час перед заповідженою на годину 2-гу по полудні демонстрацією на площі Об'єднаних Націй почали збиратися громадяни з прапорами та численними транспарентами і швидко оформились у похід, скандуючи слова: „Ленін був убивником", „Ленін був різником" і подібне. Жахливу історію того творця народовбивчої комуно-московської системy, якого тепер Об'єднані Нації вшановують, як „великого гуманіста", можна було вичитати на численних транспарентах, що їх носили демонстранти, переважно студенти, деякі із них зодягнені у вишивані сорочки. „Ленінізм — червоний фашизм", „Ленін знищив свободу", „Ленін злочинець", „Ленін основник поліційної імперії", „Ленінізм — дорога до невільництва", „Ленін був ворогом усіх націй", „Ленін був садистом" та багато інших, включно з карикатурами голови Леніна на горах трупів. Деякі із студентів-демонстрантів (Богдан Покора і Петро Олещук з Пассейку) пробували роздавати відповідну літературу та летючки проти Леніна в самому будинку Об'єднаних Націй, але їх чемно випрошено. Студенти Вейн університету в Дітройті, члени СУМА, склали пожертви та вислали на свій кошт на демонстрацію в Ню Йорку двох своїх друзів, Данила Ткача і Володимира Питяка. З часом, група демонстрантів зупинилася напроти будинку ОН та почали співати українських пісень: „О Україно", „Гей у лузі", „Боже, вислухай благання", „Не пора" та ін. Диригував інж. Р. Степаняк. У поході між демонстрантами було багато відомих громадян: президент СКВУ та екзекутивний віце-президент УККА і головний предсідник УНС Иосип Лисогір, діячі Визвольного Фронту проф. Іван

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Москві помер патріярх Російської Православної Церкви Алексєй на 92 році життя

Москва. В минулу п'ятницю 17 квітня ц. р. помер Алексєй, якого офіційним титулом був „патріярх Москви", на 93-му році життя. Безпосередньою причиною смерти був удар серця. Алексєй народився у Москві 9 листопада 1877 р., як Сєрґей Владимірович Сімянський. Його обрали на патріярха у 1944 році, коли він був митрополитом Ленінграду, — на місце померлого патріярха Сєргея. Померлий патріярх Алексєй був весь час слухняним виконавцем волі компартії і совєтського уряду. Він виступав публічно двічі з одвертою обороною політики совєтського уряду — у конфлікті СССР з Югославією Тіта та у зв'язку з вибухом Корейської війни внаслідку агресії озброєної совєтами Північної Кореї. Тому, коли він вислав на Другий Ватиканський Собор двох своїх „обсерваторів", то прийнято це за доказ, що Совєтський Союз хоче злагідження відносин з Апостольською Столицею. Останнім актом патр. Алексєя було проголошення самостійности Російської Православної Церкви в ЗСА. Припускають, що на місце померлого Алексєя патріярхом Москви стане теперішній Ленінградський і Новгородський митрополит 40-річний Нікодим, який часто виїздив поза межі СССР в ролі неначе амбасадора Алексєя.

ЗСА зацікавлені можливістю скликання нової Женевської конференції для Індокитаю

Вашинґтон. — Державний секретар Віллям Роджерс заявив у своїй промові на бенкеті, який наприкінці мин. тижня відбувся в Ню Йорку, скликаний Асоціяцією випускників Корнельського університету з Ітаки, Н. Й., — що він дав доручення амбасадорові Чарльсові Йостові в ОН перевірити глибший зміст заяви совєтського амбасадора Якова Маліка про можливість скликання Женевської конференції для замирення у В'єтнамі, Ляосі і Камбоджі. Яков Малік заявив був у минулому тижні на своїй пресовій конференції, що справа В'єтнамської війни, як і справи Ляосу та Камбоджі, не належать до Об'єднаних Націй, а до Женевської конференції. В рр. 1954 і 1962 відбулися в Женеві конференції, що їх спонзорами були Британія і Совєтський Союз. В 1954 р. взяли там участь 9 держав, у 1962 14 держав. Британія кількакратно пропонувала Совєтам відновити ту конференцію, але Совєти постійно відхилялися. Такі ніби-то мимоходом сказані заяви Я. Маліка вже двічі започаткували були зворот в історичних подіях: у закінченні совєтської бльокади Берліну та у започаткуванні переговорів про закінчення Корейської війни. Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін так і досі не відповів на листа през. Ніксона в справі замирення у Ляосі. Якщо кремлінські володарі прийшли до переконання, що з різних причин варто закінчити воєнні агресії в В'єтнамі, Ляосі й Камбоджі з уможливленням в'єтнамським комуністам „зберегти обличчя", щоб вони не зміняли свого непоступливого становища на Паризькій конференції про В'єтнам, тоді не виключене, що відкрилися шанси скликання нової Женевської конференції для замирення в усіх тих трьох країнах колишнього французького Індокитаю.

ПРОФ. Є. ВЕРТИПОРОХ ОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА ГОЛОВНОЇ РАДИ НТШ, ПРОФ. В. СТЕЦЮК — НА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ

проф. д-р Є. Вертипорох

Ню Йорк. — В суботу 18 квітня ц.р. відбулося тут в домівці Наукового Товариства ім. Шевченка засідання Головної Ради Наукових Товариств ім Шевченка, на якому на опорожнений внаслідок смерти проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького пост президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка обрано голову Канадійського НТШ проф. д-ра Євгена Вертипороха. На генерального секретаря, яким дотепер був проф. Вертипорох, обрано проф. д-ра Василя Стецюка. Головна Рада вислухала звіт генерального секретаря за рік 1969 та перевела, на внесення голови Математично - Природничо - Лікарської Секції проф. д-ра М. Зайцева, поділ тієї Секції на Секцію математики і фізики та Секцію хемії, біології і медицини. Схвалено, як тимчасовий додаток до статуту до часу переведення загальної зміни статуту, постанову спрямовану на приспішення процедури призначування нових дійсних членів НТШ. Згідно з вимогою статуту устійнено черговість заступництва президента ГР НТШ за критерієм чисельности членства крайових Товариств НТШ: НТШ ЗСАмерики, Европи і Австралії. Остаточне переведення ревізії статуту та справу 100-річчя НТШ перенесено на найближче засідання. Проводив на засіданні проф. д-р Володимир Янів з Европи. Приявними були пп.: проф. Є. Вертипорох, проф. М. Зайців, проф. В. Іванис, ред. І. Кедрин, проф. В. Лев, проф. Г. Лужницький, д-р Ю. Старосольський, проф. В. Стецюк, проф. П. Стерчо, д-р А. Фіґоль і проф В. Янів

Відбулися передконґресові наради Головного Пластового Проводу

Ню Йорк (О.Л-ий). — В неділю 19 квітня ц.р. тут відбулися пленарні наради Головної Комісії Пластового Конґресу Другого. Проводив нарадами голова Комісії пл. сен. д-р Атанас Фіґоль. Взяли участь в нарадах: голова Головної Пластової Ради пл. сен. д-р Юрій Старосольський, голова Гол. Пластової Булави пл. сен. Юрій Ференцевич та інші члени ГПР і ГПБ. Під час нарад устійнено програму та всі інші важливі справи, зв'язані з Пластовим Конґресом Другим та П'ятим Збором Конференції Українських Пластових Організацій (КУПО), які відбудуться в Торонті, Канада, в днях 4 до 7 вересня ц.р. Для пресової обслуги Конґресу і Збору створено Пластову Пресову Службу, яку очолили: ред. пл. сторінки „Скоб" в щоденнику „Америка" і діловод пл. преси в ЗСА мґр. Олександер Луцький та діловод пл. преси в Канаді інж. Іван Лучків. Голова Гол. Комісії ПКД д-р А. Фіґоль, який відвідав не-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українське Історичне Товариство готує нові праці й видання

В п'ятницю 17 квітня ц.р. редакцію „Свободи" відвідав проф. д-р Любомир Винар, учений секретар Українського Історичного Товариства і головний редактор журналу цього ж Товариства „Український Історик" разом із членом Управи і ред. колеґії проф. д-ром Олександром Домбровським. В розмові з членами редакції „Свободи" проф. Л. Винар та проф. О. Домбровський поінформували про сучасний стан Товариства й журналу і про здійснювані ними актуальні наукові завдання. Зорганізоване в 1965 р. за почином ініціятивної групи Українське Історичне Товариство охоплює тепер 180 членів і членів-прихильників з усіх країн українського поселення у вільному світі. Видаваний ініціяторами уже з 1963 року і згодом Товариством журнал „Український Історик" є єдиним українським історичним журналом поза межами України. Окремо появляється призначений для членства і редаґований д-ром Р. Климкевичом „Бюлетень УІТ". Управа і члени Товариства працюють тепер над складанням біжучої української історичної бібліографії і почали вже заходи для видання Енциклопедії Української Історії та переговорюють з відповідними американськими колами в справі видання біографічного довідника "Who Is Who" про діячів української діяспори в минулому й сучасному. Українське Історичне Товариство співпрацює з українськими науковими установами й товариствами у ЗСА, в Канаді та в інших країнах і бере участь в конференціях американських славістів й істориків. Статті з „Українського Історика" реферуються в американських "Historical Abstracts".

Півтори тисячі глядачів на виставі „Лісової Пісні"

Ню Йорк. — Кругло півтори тисячі глядачів, між ними понад 500 осіб дітей і молоді, в тому й 150 пластунів і пластунок з Нюарку, які прибули винайнятими автобусами, з завмерлим подихом слідкували у „Фешен Інституті" увечорі 18 квітня за розвитком глибокої психологічної драми „Лісова Пісня" великої Лесі Українки. Цю п'єсу-феєрію, в якій реалістичні персонажі діють і співдіють з мітичними та чудовою природою Волині, поставила керівниця Студії Мистецького Слова п-і Лідія Крушельницька силами своїх студійців. Як колишня акторка Театру-Студії під керівництвом реж. Йосипа Гірняка, вона присвятила цю виставу акторам старшого покоління — п-і Олімпії Добровольській та маестрові Йосипові Гірнякові. Своєю присутністю на виставі звеличала молодих студійців рідна сестра Лесі Українки — п-і Ізидора Петрівна Косач-Борисова. „Лісова Пісня" має вже декілька музичних супроводів, але для цих вистав музичний супровід написав д-р Ігор Соневицький, для фортепіяна, скрипки і клярнету. Вистава „Лісової Пісні" розпочалась музичним вступом, при фортепіяні композитор Ігор Соне-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безвиглядні переговори

Великий шум, що знявся в усьому світі з приводу американсько - совєтських переговорів у Відні про обмеження різних родів стратегічної атомової зброї, стоїть у зворотній пропорції до мінімальних шансів на будь - яке сутнє порозуміння. Лондонський Інститут стратегічних студій назвав ті переговори „найважливішою в історії конференцією щодо зброї". Це правда постільки, що найважливішою проблемою у світі є загроза загину людства, коли б вибухла третя світова війна з використанням існуючої вже ядрової зброї. Трагедія власне в тому, що хоч цю правду признають всі — Захід і комуністи, — у практиці домовлення про „обмеження або поменшення" існуючої зброї майже виключене.

Річ у тому, що ані СССР, ані ЗСА не припиняють випробовування такої зброї, як міжконтинентальні ракети, многочленні атомові „головки" до ракет і ракети для протиракетної оборони. Коли многочленні атомові „головки" вмонтується до далекосяжних ракет, то немає способу виявити це без дуже трудної детальної контролі, на яку Совєти напевно не погодяться. Те саме стосується системи ракетної протиракетної оборони: щоб перевірити, чи влаштовано вже відповідні викидні в ЗСА й СССР, треба міжнародної контролі. Щоб напевно знати, чи обидві договірні сторони додержуються умови щодо припинення продукції різних родів ядрової зброї — треба контролі. Без контролі безвартісними є всі договори з Москвою про все, що стосується зброї і роззброєння.

Тому „Тайм" з 20 квітня ц. р. висловлює переконання, що започаткована в четвер минулого тижня конференція у Відні триватиме „кілька років", при чому „вигляди далекі від оптимістичних". Від перших літер американського окреслення тієї конференції — „Розмови про обмеження стратегічної зброї" — зветься вона „САЛТ", і під такою назвою перейде до історії. У своїй заяві на першій зустрічі в Бельведерському палаці Владімір Семьонов не повторив уже пропаґандивної фрази Хрущова про „загальне і повне міжнародне роззброєння". Але повторив стару фразу про „агресивні імперіялістичні кола, заінтересовані в перегонах у зброєнні". СССР хитається між страхом перед третьою світовою війною і бажанням осягнути таку збройну перевагу над ЗСА, щоб — за словами Брежнєва з 16 ц. м. — комунізм міг затріюмфувати у світі. В такій дійсності нема місця на роззброєння.

Державний капіталізм

У суботу позаминулого тижня, коли трудящі, мабуть, у всьому світі мали заслужений відпочинок — на всій території СССР зранку загули фабричні гудки, загурчали мотори: понад 150 мільйонів людей вийшли 11-го квітня на дармову працю, на так званий „суботник". Переходячи в своєму цинізмі всі межі, совєтська преса, також і „Радянська Україна", писала: „Сьогодні у нас радісне трудове свято. Згуртовані партією в єдину сім'ю будівничих комунізму, совєтські люди виходять сьогодні на суботник, щоб продемонструвати вірність справі великого Леніна".

Ленін був не лише рятівником імперії і творцем загарбницької армії та кривавого ЧК. Він практично створив державний капіталізм, забравши землю й знаряддя продукції в трудящих Москва, московське Політбюро стало найбільшим на світі землевласником - поміщиком і капіталістом, стало паном над життям і смертю поневолених людських мас. Треба було загнати селян у колгоспи — загнали, навіть по мільйонах виголоджених трупів; треба було „пролетаріят" узяти в залізні кліщі експлуатації — взяли; треба було зліквідувати вірну своїм народам інтелігенцію — провели сотні „судових процесів".

Брежнєвське ЦК КПСС продовжує ленінсько - сталінську практику. Господарсько - економічний розвиток СССР дуже сповільнився. Але 150 мільйонів людей за день безплатної праці можуть зробити дуже багато для поправи економіки — отже проголосили „суботник", а таку форму визиску державою трудящих прикрасили фразою про комунізм. До речі, „суботники" відбуваються в СССР і неділями, і то майже щотижня, лише не мають загальномасового характеру, а стосуються окремих заводів, фабрик, шкіл, молоді, піонерів.

Не важко уявити, що думають трудящі маси про Леніна і його продовжувачів, відробляючи задурно „овертайми"...

СТЕРОРИЗОВАНІ ЛЮДИ

Майже кожний із промовців — представників „творчих спілок і об'єднань УРСР", виступаючи 9-го квітня на пленумі в Києві, після клятв на вірність „заповітам Леніна" та перегляду пропаґандивних досягнень у літературі, малярстві, музиці, театрі, кіно, вважав за потрібне виступити проти „українських буржуазних націоналістів".

Тон завдав критик Л. Новиченко. „От сьогодні, наприклад, — сказав він, — дізнаємося про вихід в Ню Йорку в одному з буржуазно - націоналістичних видавництв явно спекулятивної книги про сучасну молоду поезію совєтської України, під хвацьким рекламним заголовком „Шістдесят поетів шістдесят років". (Упорядкована Б. Кравцевим, ця антологія вийшла ще 1967 року у в-ві „Сучасність" у Мюнхені — Л. П.). Можна уявити собі, скільки пролито там демагогічного єлею, настояного на далеко не добрих справжніх намірах хитромудрих зміїв націоналізму... Арсенал засобів нашого противника багатий і різноманітний" і т. д. Л. Новиченко, лякаючи такими заявами (або ж зацікавлюючи ними творчу молодь України!), закінчив трафаретно, як і всі інші промовці, словами про „вірність заповітам Ілліча". Можна подумати, що тих „заповітів" він не читав, бо, читаючи, довідався б, як той червоний „собиратель землі русской" марив про злиття всіх мов і народів — на московській базі — в ім'я комунізму.

Редактор журналу „Жовтень", Р. Федорів, хоч і підкреслив, що „рідна мова — це душа народу", виступав, звичайно, не проти державно - плянованого російщення українців, особливо дітей у яслах - садочках і молоді, а проти все тих же „буржуазних націоналістів": „Даремно за кордонами недруги наші, які іменують себе „борцями за Україну", розпинаються на шпальтах своїх листків, що, мовляв, Україні був чужий дух більшовизму, що ідеї Леніна, ідеї комунізму принесені, зокрема на західні терени українських земель, на вістрях російських багнетів. Сьогодні тут не місце і не час полемізувати з ними. „Не „за ідеї Москви", як люблять теревенити націоналісти, а за ідеї соціяльного і національного визволення" і т. д.

До речі, про несєння більшевицько - московської окупаційної влади в Україну, і не лише на „західні терени", говорили першими не „буржуазні націоналісти", а ставленець В. Леніна — Муравйов, коли вів свої „інтернаціональні загони" з півночі на боротьбу проти Армії Соборної УНР, а потім цим чванився у своїх спогадах.

Навіть секретар Спілки Кінематографістів УССР Т. Левчук вважав за потрібне закликати працівників затурканого й зросійщеного кіномистецтва, щоб вони „разом з письменниками, журналістами України, маштабно стали на герць з буржуазною ідеологією".

Голова Спілки Художників В. Бородай не пішов у словесний похід проти української правди, зате закликав триматись далі накиненої з Москви мистецької неправди в образотворчому й інших видах мистецтва: „Ми непохитно стоїмо на засадах соціялістичного реалізму"...

Колишня акторка Н. Ужвій, тепер голова Президії Театрального Товариства УССР „наважилась заявити учасникам пленуму, що нарешті таки „треба берегти і захищати слово на сцені, бо слово — це головна зброя актора. Українська літературна мова має звучати зі сцени у всій своїй нев'янучій красі. Недбале ставлення до рідної мови знецінює мистецтво сучасного театру"... Так далеко вже зайшла валуєвсько - ленінсько - брежнєвська русифікація українського народу і української культури! Але Н. Ужвій, спохватившись, підкреслила: „Нам, працівникам ідеологічного фронту (це так про театр! — Л. П.), помічникам партії у справах виховання людини комуністичного майбутнього, треба бути непримиренними й суворими до всіх проявів буржуазної ідеології".

Аналізуючи виступ Н. Ужвій і кількох інших „голів президій" творчих спілок УССР, легко прийти до висновку, що це були голоси стероризованих українських людей, стероризованих саме „ленінським вченням", яке вони змушені вихваляти.

Голова Спілки Журналістів УССР В. Сіробаба закликав журналістів, щоб вони наслідували „приклад памфлетів Ярослава Галана" в боротьбі проти „буржуазного націоналізму і Ватикану". Але невідомо, чи між зібраними в Києві журналістами було багато охочих „наслідувати приклад Ярослава Галана", зліквідованого членами ОУН.

До гістерії — в пориві вірнопідданчих почуттів до окупаційної Росії — дійшов у своїй промові М. Стельмах. Він не говорив, а кричав: „Слухайте революцію! Планета слухає революцію Леніна і творить революцію!.. Запізнились ви, багаті панове, напівбагаті підпанки і вбогі лакузи! Запізнились! Ви ще можете тасувати карти смерти в тій чи іншій країні (чи не про КҐБ згадка? — Л. П.), та вже час б'є над вами дванадцяту годину ночі!.. Треба струсонути землю весняним громом!"..

В той час, як у Києві лунали промови наляканих людей, кількамільйонова українська спільнота у вільному світі живе, творить і працює для здійснення українських завдань, для яких немає кордонів. Так буде і надалі. Тисячі разів писала преса СССР, що „українські буржуазні націоналісти догнивають на смітниках історії". Але це „догнивання" триває вже понад півсторіччя, триває вже дві ґенерації, і триватиме доти, поки пп. Стельмах, Новиченко, Червонюк та іже з ними не злізуть із трибун, на які їх поставила чужа й ворожа українській нації і культурі рука.

Леонід Полтава

П. Ковалів

ДЕЯКІ ПОМИЛКИ

Ми не раз натрапляємо на деякі покалічені вислови в пресі або зіпсовані неправильним наголосом слова в радіо. Це дає нам підставу подати кілька завважень, щоб виправити ці помилки.

1. Неправильне творення форм наказового способу. Маємо на увазі форми другої особи множини, які творяться відповідно до форм другої особи однини. Так, напр., дієслова, які мають в однині закінчення -и: ходи, роби, сиди та ін. з наголосом на закінченні, у множині в другій особі буде закінчення -іть: ходіть, робіть, сидіть... Дієслова, які закінчуються в другій особі однини на приголосний (сядь, стань, ляж, забезпеч, малюй та ін.), у множині ця форма так і залишається з додатком закінчення -те(ся): сядьте, станьте, ляжте, забезпечте, малюйте та ін.

В практиці, зокрема в пресі, часто плутаються ці форми. Напр.: „Негайно забезпечіться в Українському Народному Союзі" (треба: забезпечтеся) („Свобода", 1969, чч. 217, 222, 239). „Приготовіть вашу родину на дощові дні" (треба: приготовте, приготуйте) (Там же, ч. 217).

2. Другою аномалією, яка надто впадає в очі, є неправильне вживання прийменника. Як відомо, прийменник конче має стояти перед словом, з яким він в'яжеться (іменник, займенник) або іншими словами (прикметник, прикметниковий займенник або числівник), зв'язаними з основним словом. В практиці нашої преси чи радіо це правило порушується тим, що прийменник відривається й відтягається далі, особливо перед прислівниками „майже", „приблизно" тощо.

Напр.: „Кардинал Максиміліян Фюрстенберг... прийняв у суботу, 6-го грудня на майже двогодинній авдієнції делеґацію УККА" (треба. Майже на) („Свобода", 1969, ч. 226). „Ганна Черінь попалажківському нападає на майже всіх сучасних українських поетів" (треба: Майже на) (Молода Україна, 1969, ч. 172, стор. 21). Такі ж перли чуємо й через радіо: „Ви можете придбати ілюстровану історію М. Грушевського за майже півдарма" (треба: Майже за) (Радіо „Еко", 3. 1. 1970). „Сюжет роману розвивається за приблизно такою формулою" (треба: приблизно за) (Радіо - Канада, 5. 1. 1970).

3. Часто порушуються й норми наголосу, підводячи слово під незвичну вимову. Розуміється, це можна чути тільки через радіо. Майже в кожній передачі можна чути неправильну вимову слів: одягів, язика тощо. Напр: „Фірма мужеських одягів" (треба: одягів) (Радіо „Еко"). „... показати язика" (треба: язика) (Там же, 14. II. 1970).

Ми не подаємо більше прикладів, яких можна назбирати чимало, але спиняємось тільки на деяких найбільш типових, які раз-ураз нервують наше вухо. Ці аномалії треба виправити й не псувати нашої мови й вимови.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У 55-му числі Вашого щоденника Ви вмістили під заголовком „З України повідомили про отримання Біблії" деякі витяги з журналу євангелистів - п'ятидесятників. У Вашому часописі названо цей журнал „Євангельський Ранок". Тут трапився недогляд: напевно малося на думці квартальник „Євангельський Голос", що видається в Торонті: „Євангельський Ранок" є органом Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці.

Паст. В. Боровський
Дітройт, Миш.

ПРО „ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ"

З великим зацікавленням читаю в „Свободі" шпальту „Голоси читачів" — з висловлених у ній думок можна багато дечого навчитися. Ця шпальта, на мою думку, дуже побажана.

Одначе, спростовуючи одну справу, не треба викривляти іншу. Наприклад, п. А. Вовк, роблячи слушні завваження щодо необ'єктивних інформацій „Ню Йорк Таймсу" в статті „Чи Україна — табу для „Ню Йорк Таймсу? („Свобода з 2-го квітня 1970), повчально вияснює, що „Бучач не був у Польщі, а в Австро - Угорській імперії"... І сам робить помилку.

Бучач за ввесь час свого існування, так довго, як довго існує географічне поняття Русь - Україна, завжди був в Україні!

Всякі адміністративні назви, що їх дають чужинці, і роблений ними поділ України, все це річ тимчасова. Назва нашої Батьківщини залишається завжди та сама — Україна. „Ню Йорк Таймсові" до відома: Шмуль Аґнон народився в Бучачі — на Україні.

Омелян Макогін
Клівленд

ВІЧНО ПЕРЕКРУЧУЮТЬ

У „Свободі" з 9-го квітня вміщено допис про авторський вечір пластового юнацтва в Ню Йорку. Між приблизно трьома сотнями слів, з яких складався допис, знайшов я тільки одну помилку. Звичайно, може я й не помітив би її, якби не те, що сталася вона якраз в моєму прізвищі.

Така вже, видно, моя доля. Колись, бувши ще новаком, брав я участь в новацькій костюмівці. Мав чудовий стрій княжого дружинника, який усім дуже сподобався. Зроблено мені знімку і вміщено її в новацькому журналі. Все було дуже гарно, тільки під моєю знімкою написано, що це — новак Роман Івасівка.

Тепер у конкурсі, про який згадка в „Свободі", за мою літературну спробу п. з. „Чар мандрівки" одержав я першу нагороду. І знову все було б дуже гарно, якби не те, що читачі „Свободи" довідалися, що перше місце в літературній прозі здобув пластун - розвідник Роман Іваськів.

Роман Івасиків
Джамейка, Н. Й.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ОПЕРАЦІЯ ЖОВЧЕВИХ КАМІНЦІВ

Багато лікарів одержують від пацієнтів запити, чи і коли перейти їм операцію жовчевих камінців. Чимало таких запитів одержали й ми до нашої колюмни.

Засаднично це питання цілком індивідуального характеру, і кожний пацієнт мусить одержати авторитетну відповідь від лікаря, який має нагоду оглянути, лікувати й обсервувати людину з камінцями у жовчевому міхурі. Загальні напрямні про необхідність такої операції існують лише при деяких клінічних симптомах, і тоді лікар не вагається дораджувати пацієнтові негайно перейти таку операцію.

В загальному таку операцію в сьогоднішні часи радять не так посилено, як, наприклад, ще пару десятків років тому. Обсервація, проведена в багатьох клінічних осередках, виявила, що чимало людей „носять" у своєму міхурі жовчеві камінці без того, щоб мати симптоми або поважнішу загрозу. Значна кількість із них навіть не обов'язково мусить притримуватись особливої дієти. Це т. зв. мовчазні камінці, і часто людина доживає свого віку, не маючи ніякої потреби в особливому лікуванні.

При легких симптомах лікарі часто рекомендують дієту, яка має в собі мало товщу і потрав, приготованих на товщі, напр., смажених потрав.

Дораджують перейти операцію тоді, коли є познаки запалення жовчевого міхура, хронічного або гострого, а надто тоді, коли людині вже довелось зазнати кілька гострих припадків болю. Повторювані атаки болю з наявністю запалення витворюють загрозу нагноєння у міхурі, а з тим і різних комплікацій. Хоч між окремими припадками людина і може почувати себе добре, все ж лікар порадить їй операцію, бо в такий час, коли запалення неактивне, операція далеко легша і процес видужання швидкий.

Особливо турбуються лікарі камінцями малого розміру, бо при атаках болю або запаленнях вони можуть просуватись з міхура у жовчеві протоки і тим приводити до жовтяниці, замикаючи протікання жовчі з печінки у дванадцятипалу кишку. При такому стані операція справді складна і видужування іноді може тривати місяцями.

Сама наявність камінців, які випадково виявлено на рентґені, але які не дають клінічних симптомів болю, нестравности, вразливости до товщів, м'яса, гостріших видів городини тощо — рідко вимагає оперативного втручання. Лікарі радять перевіряти їх рентґеном, щоб мати певність, що міхур функціонує задовільно.

Медикаментів, які „розпускали" б жовчеві камінці, сучасна медицина не знає, хоч в цій ділянці ведуться досліди.

СКІЛЬКИ ТРЕБА ЗНАТИ?

Скільки треба пересічній людині знати про своє здоров'я, і чи взагалі повинні лікарі розкривати „таємниці" маґічних латинських назв, формулок, наукових понять? Дебати на цю тему колись, либонь, мали свій глузд, коли загальний рівень освіти суспільства був доволі низьким. Тепер, коли кожна цивілізована країна має широкі кадри освіченої інтеліґенції і загальний розвиток усіх прошарків населення стоїть вище, питання щодо потреби такої інформації про здоров'я — зайве.

Медичні науки — це не знахурство, оповите димом палєного зілля з нашіптуванням та ворожбою, а це виразно означені галузі біології, які стоять на послугах людини. З досвіду цієї науки повинна користатись людина не лише тоді, як вона вже хвора і потребує лікування, а передусім тоді, коли хоче уникнути недуги чи її наслідків.

Колишні погляди заскорузлих лікарів, що інформація про здоров'я породжує уявні хвороби, а з тим поповнює ряди невротиків, — повністю заперечуються досвідом сучасної медицини. Невротик може набратись уявних недуг від свого сусіда і без лікаря, але й тоді він ще більше, як інша людина, потребує вияснення та допомоги.

Сучасні кадри лікарів організують такі установи, як уряди публічного здоров'я, навіть Світову Організацію Здоров'я, і ставлять їх на послуги людству. Крім дослідної і наукової праці, мета цих установ дуже ясна: профілактика й інформація. Ці установи навіть пішли у недорозвинуті країни, щоб ширити там інформацію про такі недуги, як віспа, тиф, малярія, холера, пістряк тощо. Серед цивілізованих народів переводиться на широку скалю інформація про недуги серця і судин, гіпертонію, пістряк усіх форм, туберкульозу, пошесні недуги, діябет, артрит і т. д. Для цього видається тисячі публікацій, переводяться семінари, пишеться відповідні статті у пресі, відкривається спеціяльні інформаційні пункти. Інакше кажучи, медицина в культурних країнах поставила себе повністю на послуги людини.

Сучасна людина мусить знати про своє здоров'я, його збереження та ускладнення наявних недуг стільки, скільки їй дозволяє загальний її розвиток. Але для цього вона передусім мусить мати відповідні інформації. Найкраще лікування — це профілактика, запобігання недугам або раннє їх виявлення. Так формують свою „політику" медичні кадри сучасного світу. Ми також таких поглядів.

НАША ПОШТА

У зв'язку з Великоднем бажаємо всім Читачам Веселих Свят. Наступна стаття появиться 5-го травня.

Яків Зозуля

ОСТАННЯ ЗУСТРІЧ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

(Пам'яті Володимира Кедровського)

(1)

Було це на шляху між Тернополем і Підволочиськом останнього тижня в травні 1919 року. Саме тоді я залишав Галичину, повертаючись до осідку Уряду УНР, який був „на колесах" в Золочеві. Від кінця грудня 1918 року я займав становище заступника головоуповноваженого в справі харчування Галичини й Буковини в Станиславові, на яке був призначив мене ще в Києві на особисте прохання державного секретаря військових справ ЗУНР Дмитра Вітовського керівник Міністерства продовольчих справ (пізніше — народного господарства) Михайло Тимофіїв, приїхавши до Києва з Винниці, де він при Директорії був уповноваженим того міністерства.

Як відомо, перша рада народних міністрів після повстання проти гетьмана була створена під головуванням Володимира Чеховського тільки 26 грудня 1918 р. В тій раді міністром продовольчих справ був Борис М. Мартос, а М. Тимофіїв залишився товаришем міністра. Протягом кількох найближчих місяців у складі міністерства наступили зміни, так що в часі, коли пригадуємо останню зустріч з Володимиром Кедровським, українська армія з Урядом була на теренах Галичини, а міністром народного господарства був уже пок. проф. Левко Д. Шрамченко, що відкликав мене з Галичини для праці в міністерстві, бо на той час воно зменшилося на кількох старших урядовців, які не могли справитися зі своїми завданнями, щоб прохарчувати українські армії — наддніпрянську й галицьку і цивільне населення, хоч і дуже зменшеної території.

В тому часі починалась польська офензива ген. Галлера, яка вже на Заході, коло Самбора, проламала українську оборонну лінію. В Станиславові про початок тієї офензиви ще не знали. І ось 18 травня 1919 р. прийшла телеграма, щоб я, Яків Зозуля, негайно здав свої обов'язки своєму начальникові Трохименкові, а сам невідкладно прибув до Золочева, де зупинився наддніпрянський міністеріяльний потяг.

Цим наказом усі були заскочені, а особливо начальник Трохименко, який переважно займався репрезентацією, а внутрішнє керування спочивало на заступникові, якого не було ким заступити. Я, одначе, рішив виїздити, знаючи, що міністер Л. Д. Шрамченко потребує мене ще більше. Армія готувалася до наступу проти більшевиків.

Трохименко негайно скликав нараду зі своїх найближчих помічників, якими були: Осип Скрентович, головний бухгальтер, людина середнього віку, пізніше директор торговельної школи НТШ у Львові; Бучинський, промисловець зі Станиславова, що мав титул радника міністерства, а тоді займався переважно контролею урядовців і складів державного майна, яке ми привезли з України і яке оцінювано не менше як на 100 мільйонів золотих гривень; Микола Ковалевський, міністер земельних справ за Центральної Ради, що мав також титул радника міністерства, пізніше він закінчив високі студії у Віденському університеті, де одержав титул доктора економічних наук. Написав спомини п. н. „У джерел боротьби". Помер в Інсбруку, в Австрії, десять років тому.

На тій нараді вирішено запросити на моє місце заступника головоуповноваженого Володимира Дорошенка, бібліотекаря НТШ у Львові, який в той час жив у Станиславові, не мавши ніякого заняття. Малось на увазі, що міністер Шрамченко затвердить те запрошення. З огляду на війну ЗУНР з Польщею тоді конче треба було поставити на чолі управління головоуповноваженого в справі харчування Галичини, як наддніпрянської установи, не галичанина, а наддніпрянця, передвоєнного еміґранта, ознайомленого з місцевими обставинами. Практично цим очоленням нічого не досягнуто, бо польське військо однаково захопило в свої руки всі величезні запаси цукру, шкіри та інших товарів, які були на наших складах, і за них не заплатило нічого, хоч Дорошенко упоминався за тими товарами ще довго після закінчення війни з Польщею.

Коло полудня виїхав я зі Станиславова з шофером, прямуючи до Золочева. Дорога була добра, погода тепла. Ще перед 3-ою годиною ми були вже на місці, розуміється, нічого не знаючи, що робиться на фронті.

Другого дня міністерський потяг рушив у напрямі Тернополя. Одержано відомості, що поляки почали наступ на цілому фронті. Уряд УНР не хотів потрапити в полон до поляків і тому поспішав дістатися через Тернопіль на залізничну лінію Тернопіль-Підволочиськ. Ця їзда тривала два або й три дні. На мості перед Тернополем всі потяги зі Золочева зупинилися. Нашому міністерству в потягу належало три вагони, в яких були урядовці, архіви й багато майна. Міністри посідали у свої авта і, переїхавши Тернопіль, почали на найближчій станції Дичків складати новий потяг. Але перед мостом серед урядовців зчинився переполох. Дехто радив розбігтися по навколишніх селах. Ми мали 4 міністерських авта, але вони стояли на залізничних платформах на високому насипі.

У такій ситуації я вирішив шукати допомоги десь збоку. Тож пішки перейшов залізничний міст і увійшов до Тернополя, в якому ще урядувало наше Управління під керівництвом ветеринарного лікаря Лінниченка. Він ще нічого не знав про загрозу попасти в полон до поляків. Я йому порадив негайно припинити урядування, роздати безплатно всі харчі місцевому населенню, а урядовцям поховатися по своїх мешканнях. Це й було зроблено.

(Далі буде)

У Греції засуджено 27 осіб за змову й підбурювання до бунту

Атени. — В неділю 12 квітня ц.р. проголошено присуд в справі 34-ох підсудних у політичному процесі перед військовим трибуналом, який тривав 16 днів. Кару досмертної в'язниці отримав проф. Діонизіос Карайорґас, за отримування й переховування бомб, з яких одна передчасно вибухла в його домі, що спричинило арештування його та інших підсудних. Прокуратор вимагав кари смерти проти нього. З-посеред 34-ох оскаржених — звільнено сімох. 6 осіб засуджено на кари від 10 до 18 років в'язниці, 20 осіб — від одного до восьмох років. Супроти сімох засуджених — припинено виконання кари. Між трьома засудженими на 18 років в'язниці є Жан Старакіс, французький журналіст грецького роду. Оборонці даремне вказували, що тому, що ні один із підсудних не є комуністом, а належить до різних партій центру й правиці, то не можна судити їх за протикомуністичним законом. Військовий трибунал нараджувався 5 годин. Присуд куди лагідніший, як його вимагав прокуратор.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

„КВІТ ПАПОРОТІ" — НОВИЙ БАЛЕТ

(Розмова з Ромою Приймою-Богачевською)

„Палець, обцас, раз-два-три!.. Взялися за руки, голівки догори.. Просто триматися! Не горбся, легенько танцювати" ... — Це наймолодша група балетної школи Роми Прийми під командуванням своєї мисткині вправляє український танок Їх є майже 40. Не хочеться вірити, що ці малята пам'ятають різні кроки та рухи, скомпліковані фігури. Що нас захоплює, так це надзвичайне почуття ритму, який є підставою танку і який властивий всім видам мистецтва та своєю силою держить порядок у всесвіті.

Приходить друга група, вже більші дівчатка, вже панночки. „Це мої найбільш заавансовані учениці" — каже пані Рома. Після лекції з ними поговоримо спокійно, але думаю, що буде вам цікаво побачите працю цієї групи. Тому 5 років починали у мене ставити перші балетні кроки, сьогодні я можу вже з ними працювати над різними танковими еволюціями. Це мої підховані діти, які мене в праці розуміють. Сьогодні наші вправи будуть коротші, чим звичайно, бо в нас вже не багато часу до прем'єри балету „Квіт Папороті" і мусимо більш інтенсивно працювати над виразом і над прецизністю тяжчих кроків".

Вбігають „мавки", усміхнені, стан гнучкий, руки наче виспівують чудову мелодію, а стрункі ноги на „поінтах" виконують складні кроки в різних комбінаціях. Скільки краси й поезії можна висказати танком!.. Лекція скінчена. Кожда мусить відпочити. „Не виходьте зігріті", — ще на остаток остерігає їх дбайлива керівниця.

— Цікаво було б знати, як творите балет?

— Звичайно маю певну тему, ідею, яка глибоко в моїй голові не раз і кілька років дрімає і жде на відповідні умовини, щоб я могла її зреалізувати. Поет має слова, маляр — фарби, музики — тони, це засоби якими вони висказують те, що хотять сказати. Танцюрист-творець може творити тоді, як має до диспозиції витренова не людське тіло. Ми можемо висказати рухами найрізнородніші почування в найтонших ньюансах. Динаміка руху має в собі незвичайно багато виразу і сила, а як пластично можемо віддати різні ситуації, найбільш драматичні, як і повні гумору чи то сатири. — В моїх теперішніх умовинах я творю балети з думкою про дітей і молодь, як глядачів, але у виконанні моїх учнів, себто, мої ідеї до певної міри я пристосовую до технічних спроможностей моїх учнів. В світовій літературі є балети-казки, але їх виконують професійні танцюристи. Я творю балети для моїх учнів, і з приємністю мушу ствердити, що вони все дуже добре списувалися.

— Чи записуєте собі танець перед розучуванням?

— Ні, я ніколи не записую танку. Танець як художній твір дуже важко записати. Очевидно, загальний шкіц та характер танку маю в голові, але мушу мати перед собою танцюристів, для яких укладаю танець, і тоді в процесі роботи легше творити пози, різні комбінації та кроки. В ході ровитку сюжетної лінії танцю приходять різні нові помисли.

Група дівчат в Нюарку під час проби у підготовці до „Квіту папороті". (світлив Ю. Вірт)

— Читаю в оголошеннях, що поверх 100 танцюристів бере участь ...

— Так, то є тяжка і складна праця, тим більше, що мої учні є в трьох місцевостях: Ню Йорк, Нюарк і Йонкерс, а в балеті приходять масові сцени, в яких усі учні беруть участь і мушу їх мати всіх разом хоч кілька разів перед прем'єрою. Але я люблю укладати танкові еволюції на великі групи, вирисовувати ритмічним рухом арабески в просторі, — це захоплююча праця.

— Чи можете сказати більше про „Квіт Папороті" і чому якраз цей сюжет вибрали?

— Леґенда про квіт папороті, який розквітає в ніч св. Івана Хрестителя, кристалізувалася в моїй уяві вже від ряду родів. Леґенда та, дуже поетична та ніким не використана, захоплювала мене. При тому, свято Івана Купала широко відзначалося на Україні. До цього свята молодь заздалегідь готувалася, щоб представити різні обрядові ігри. Так що я використовуючи цю тему можу получити світ реальний з казковим. У першому акті змальовуєм український характер, виводимо різні хороводи, веселі танки, та обрядові, як плетення віночків, забава з опудалом „Мареною", скоки через вогнище і т. п. Друга частина — це світ фантазії, в якій наш нарід любив вірити, а в якому можемо ужити багато символіки.

— Чи крім танків більших груп, будуть і окремі персонажі?

— Очевидно. Символічним квітом щастя „Квіт Папороті" буде Ізя Павлюк. Оксану в ліричному характері виконає Таня Зозуля, чотири маки — Роксоляна Бобюк, Христя Роговська, Христя Сосенко і Марта Зелік, цар ліса — Ліда Тодор. Цим разом пощастилося включити в мій балет 3 дуже талановитих юнаків. Дуже приємно мені працювати з ними, бо стільки в них запалу і любови до танку і охоти до праці над удосконалюванням танцювальної техніки! Завдяки їм могла уложити різні сольові номери та дуети, до яких є конче потрібний танцюрист-мужчина. І так героєм, який іде шукати квіту щастя, є Роман Строцький. Він вже має за собою певний сценічний досвід. Ще дуже молодим хлопцем почав танцювати в групі „Лиман", а потім в Европі виступав у Еспанії, де студіював якийсь час медицину, у Франції, Італії, та на телевізії в Португалії. Тепер Р. Строцький має свої три танцювальні групи: сумівську групу в Пассейку, Білоруську групу танцюристів та „Юкрейніен Денсерс". Крім того, що є активним в танковій ділянці, він працює і закінчує свої студії. Молодший брат Романа, Левко Строцький, грає на трьох інструментах, грає в оркестрі свого батька Олега Строцького і є членом танцювальної групи Олега Гензи та свого брата Романа. Третім танцюристом, який бере уділ в мойому балеті, є молодий інженер Славко Білий (в 1968 р. градуював в Раттерському ін-ті технології). Від 1958 року брав участь в танкових групах: у пластовій танцювальній групі, а потім виступав у групах під керуванням пп. Петрини, Сулими, Стеткевича, тепер є членом сумівської групи Олега Гензи.

— Ще скажіть нам дещо про музику.

— Музика є органічною складовою частиною танцю і є дуже важним фактором. Гарна музика інспірує в творенні танкової еволюції. В композиціях Данкевича і Кирейка я знайшла багато матеріялу якраз потрібного мені, музику з національним українським кольоритом. Разом з моїм дуже добрим і талановитим акомпаніятором Олегом Левицьким ми підібрали і пристосували до балету „Квіт Папороті" відповідну музику. Для підчеркнення деяких настроїв в балеті і для звукових ефектів будемо мати рівнож, крім фортепіяну, арфу, струнні та перкусійні інструменти, для яких музичні партії опрацьовує молодий піяніст і композитор Олег Левицький.

— **А як є справа з декораціями і костюмами?**

— Думаю, що будуть гарні і помислові. Декорації дуже оригінальні, в казковому стилі, запроєктовані відомим нашим мистцем Володимиром Бачинським. Він же проєктував також і костюми, а тепер шановні матері моїх учениць мають повні руки роботи. Реквізити будуть у виконанні нашої молодої мисткині Оленки Богачевської. Як я сказала, що спонзором нашої вистави є ЗУДАК і що чистий дохід іде на потерпілих українців в Юґославії, то родичі зофірувалися покрити кошти костюмів і за це належиться їм велика і щира подяка. А взагалі в моїй балетній студії панує дуже мила атмосфера якраз завдяки великій співпраці родичів, які не жалують часу і привозять своїх дітей на проби, за що з моєї сторони маю для них за той труд велике признання.

Всі будемо щасливі, як вистава піде добре, а найважніше — щоб подобалася глядачам.

І. П.

Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в Трентоні, Н. Дж.

22-го березня Школа Українознавства при УНД Клюбі з участю ОДУМ-у влаштувала вечір, присвячений Генію українського народу Т. Шевченкові. Вранці п. І. Гуща прочитав в радіо некролог про життя Великого Тараса. Некролог був надзвичайно цікавий своїм змістом, він був доповнений словами оцінки славним письменником В. Стефаником та Великим Франком.

Не дивлячись на несприятливу погоду, вечір розпочався при переповненій залі. На вшанування прибули: вчителі, учні, батьки, родичі та гості. Мистецько-літературна програма вечора вміщала: реферат, хорові пісні, деклямації, мелодеклямації, інсценізації та сольові музикальні виступи на акордеоні і фортепіяно. „Поклін Тарасові" образотворчо виконали учні наймолодшої кляси, що порадували батьків, учителів і присутніх гостей.

Вступне слово сказав директор школи І. В. Гуща, а далі з привітним словом виступив отець І. Іляшенко, де особливо підкреслив значення пророка для нас і нашої молоді на еміґрації. Потім прочитано реферат на тему життя й літературної діяльности поета. Реферат виголосила одумівка Наталя Пасічниченко. Потім продекламовано „Мені тринадцятий минало" — П. Кириченко, „Сонце заходить" — Н. Левченко, „Тарасова ніч" — А. Гуща, „Було колись на Вкраїні" — П. Кононенко, „Світе тихий" — С. Кононенко, „До Основ'яненка" — виконували дуетно К. Шульгач та П. Гуща. Дальше ідуть музикальні виступи, де „В'язанку українських народніх пісень" виконав на акордеоні А. Мостровський, а А. Гуща виконав сольо на фортепіяно „Вальс народнього спорту". По мистецьки прочитано вірш „Т. Г. Шевченкові" (О. Сліпченко), написаний П. Сліпченком. Найсильнішою мистецькою частиною концерту була композиція поеми „Гамалія", що її скомпонувала і подала у формі інсценізації Ол. Сенько. В інсценізації взяли участь учні старших кляс.

В другій частині концерту виконано інсценізацію вірша-поеми „Великий льох", участь взяли Н. Пасічниченко, Н. Сенько та С. Пасічниченко. Дитячий хор ОДУМ-у виконав пісні „Не пускає мене мати" та „Мати рідна моя". На закінчення Шкільний хор виконав пісню „Бистра вода". Сценічне виконання, музика, співи стояли на високому рівні. Імпреза закінчилась співом Шевченкового „Заповіту". Громада раділа та щедро оплескувала юних ентузіястів.

П. П.

ПОНАД ТИСЯЧА ОСІБ ДЕМОНСТРУВАЛИ БІЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ...

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

Вовчук, мґр. Іван Винниц, д-р Степан Галамай, голова Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій адв. Роман Гуглевич, його заступник адв. Михайло Пізнак, головний секретар УНС д-р Ярослав Падох, голова Відділу УККА у Філядельфії д-р Скальчук та багато інших. Опісля демонстранти перейшли на ширшу 46-ту вулиці і там продовжували похід з численними транспарентами і прапорами. До демонстрантів, зокрема до молоді, промовив насамперед українською мовою проф. І. Вовчук, з'ясовуючи ціль і суть демонстрації. Ми зібралися — говорив промовець — щоб виявити наш гнів, наше обурення, нашу погорду тим, хто вшановує вбивника... протестуємо проти глуму, що його поширюють з Москви при допомозі Об'єднаних Націй, проти глуму над гуманізмом. В поневолених і жорстоко гноблених Москвою країнах з ленінського „гуманізму" сміються горобці, але там змушують людей пити ленінську смолу. Ленін такий самий „гуманіст", як ними були Джінґісхан, Нерон, Гітлер і Сталін. Жорстока, розбишацька комуністична система загибає і для її рятунку Москва творить міт Леніна, як єдиний рятунок для її диктатури... Опісля зміст промови проф. Івана Вовчука передав англійською мовою проф. д-р Микола Чировський. Другу промову, почавши її українською і продовжуючи англійською мовами, виголосив адв. Михайло Пізнак, називаючи найбільші із безлічі злочинів Леніна. Тут між нами, — говорив промовець — є живі свідки „ленінського гуманізму", яким пощастило втекти з сибірських концентраційних таборів та камер смерти, вони найкраще і свідчать, що Ленін був убивником, різуном. Як довго може продовжуватись обман про Леніна? Генеральний секретар ОН У Тант вище листи про того червоного „гуманіста", але він ще не спромігся на слово про мільйони його жертв. Ми повинні сказати світові правду жорстоку правду про вбивника Леніна та рабовласницький Совєтський Союз — говорив адв. Михайло Пізнак. Після нього промовляли ще коротко болгарин д-р Іван Дочефф, президент Американських Приятелів АБН, та секретар цієї організації мадяр Чарлс Адріянскі. Промовців представляв д-р Вол. Савчак. Представник Студентської Громади в Нюарку заповів, що ця Громада відбуде 24-годинну демонстрацію біля совєтської місії в Ню Йорку, починаючи її о г. 5-ій по полудні цієї середи, 22-го квітня, та кінчаючи в четвер, 23-го квітня о год. 4-ій по полудні. Інж. Вол. Маєвський з Вашингтону заповів, що в середу, 22-го квітня, власне в дні, в якому припадає 100-річчя з дня народження народовбивця В. Леніна, ПАБНА, при співпраці різних етнічних груп, влаштовує демонстрацію в столиці біля будинку совєтської амбасади при 16-ій і „К" вулицях, Норт Вест. Демонстрація почнеться о год. 4-ій по полудні.

Фрагменти демонстрації в Ню Йорку, зокрема промову адв. М. Пізнака, показувано опісля на телевізії під час передачі вісток.

З НАШИХ БУДНІВ

ГОЛОДНА КРАЇНА

Під кінець минулого року, якщо пригадуєте, у вашинґтонських урядових колах, як також у пресі, на радіо і в телевізії дуже багато було галасу на тему голоду в Америці. Мовляв — на Місяць літаємо, космічні тіла здобуваємо і тяжкі більйони на цю міжпляметну туристику витрачаємо, а забуваємо про голодних, недоживлених і малокровних, що їх, за підрахунками та рапортами різних комісій, має бути в цій країні коло двадцяти мільйонів з гаком.

Рапорти — рапортами, — міркую собі, — ану, давай, я на власну руку зроблю відповідне обслідування, чи не загрожує, бува, мариво голоду нашій, нюйоркській Метрополії, чи вже не валяються на вулицях міста трупи нещасних жертв естаблішменту, що сконали від голодової смерти?..

Перше моє спостереження з оглядин свого власного кварталу, в середмісті, було ось яке. Коли це істинна правда, що люди в Ню Йорку не доїдають, то тим більшою, незахитаною правдою є факт, що вони допивають! В околиці найближчого лікер-штору я надибав три „трупи", що валялися мальовничо в закапелках будинків, а коло кожної жертви стояла порожня пляшка... Це тільки потверджувало б цю тезу рапорту урядової комісії, що значна частина населення цих З'єднаних Стейтів справді слабо відживляється, бо не посідає сили й відпорности встоятись більшим дозам сконсумованого алькоголю. А хто за це відповідає?.. Звичайно — естаблішмент, федеральний уряд і президент Ричард Ніксон особисто!

Впарі з тим трохи мене стурбувало, чи то пак здивувало інше, зроблене мною спостереження... Ніби, як це так?.. Люди так голодують чи недоїдають, аж лежать покотом на вулиці, а тут же біля них валяються цілі гори недоїдків — білого хліба, булок, кейків, овочів та всякої-всячини, що її не тільки голодні не спотребували, але й собаки не хочуть нюхати... Прохожі топчуть ногами шматки хліба, а хлопчаки вживають булок замість бальончиків у грі в бейзбола. І все це діється не в якійсь мільйонерській частині міста, на 5-ій Евеню чи що, а якраз на Амстердам Евеню, де живе так звана міська біднота, тяжко соціяльно покривджена естаблішментом...

Щось мені з цим голодом і недоїданням не все ясно так, як на лопаті... Думаю, що ці панове сенатори та їх комісії, що вшили голодовий „кейс", повинні б собі уважно простудіювати матеріяли про голод в Україні 1932-33-их років, може тоді їхні дослідження цієї проблеми набрали б іншої перспективи й вагомости. Десь-колись, в якійсь книжці я вичитав афоризм чи „золоту думку", що в такій країні добре живеться, де на вулицях міст багато людей і собак, бо це означає, що люди не поїли собак, а собаки людей. Мені здається, що ця перспектива нашій країні покищо не загрожує, слава Богу!

Ікер

Відбулися передконгресові наради Головного Пластового Проводу

(Закінчення зі стор 1-ої)

давно всі важливіші пл. осередки в Німеччині, Англії і в Канаді, поділився враженнями із своєї поїздки та зустрічей з пластунами і громадянством, на яких він виголошував доповідь на тему „Як українці в діяспорі можуть зберегти свою національну ідентичність". Остаточна реалізація усіх прийнятих під час нарад рекомендацій і підготова до Конґресу та Збору буде проведена під час останнього вже Восьмого Семінаря ПКД в дні 14 травня ц.р. Під час нарад обговорено також справу вибору Начального Пластуна, проголошеного окремою Об'явою ГПРади, приймаючи одночасно засаду, що цей вибір повинен проходити у зразковому пластовому дусі, як доказ довір'я й пошани до становища Начального Пластуна, згідно з думкою, що її висловив Олександер Тисовський, що Основоположник Пласту д-р вибір Начального Пластуна „не може бути предметом якоїсь зависти, конкуренції, аґітації". Тому, аж до часу остаточного вибору і покликання Начального Пластуна було б недоречним називати імена кандидатів чи вести за ними публічну кампанію, яка знижувала б повагу і гідність вибору.

Дальші інформації про Пластовий Конгрес Другий будуть подані до відома громадянства і пластунства з допомогою обіжників, комунікатів, як також повідомлень в пресі.

Голова Комісії ПКД пл. сен. А. Фіголь відвідає незабаром із своєю доповіддю важливіші пластові осередки в ЗСА: Бостон — 28 квітня, Гартфорд — 19 квітня, Філядельфію — 30 квітня і 1 травня та Вашингтон — 2 травня. Реченці й місця інших його відвідин будуть проголошені в пресі.

Ділимося сумною вісткою, що у п'ятницю 17 квітня 1970 року несподівано відійшов у Вічність, на 73-му р. життя, наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, ТАТО, БРАТ І ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН ГРАБОВСЬКИЙ

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 21-го квітня 1970 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення Петра Яреми до церкви Всіх Святих і на цвинтар Ocean View, Staten Island, N.Y.

У неділю і в понеділок, 19 і 20-го квітня ц. р. о год. 7:30 вечером будуть відслужені ПАНАХИДИ.

Рідних, Приятелів та Знайомих просимо помолитися за спокій Його Душі.

Дружина — МАРІЯ
Сини — ДМИТРО і БОГДАН
Внуки — ЛІНДА, СУЗАННА, РИЧАРД, МАРҐАРЕТА, ПАТРИЦІЯ і ЕДВУД
Брат — НЕСТОР ГРАБОВСЬКИЙ з Торонта, Канада
Сестра — ФЕСЯ СТЕЦІВ з Вілмінґтон, Делевар

Замість квітів на свіжу могилу нашого Незабутнього Друга

сл. п. інж. СВЯТОСЛАВА ІГОРЯ ЯЦУШКА

члена Українського Націоналістичного Руху на Український Визвольний Фонд складають 25.00 долярів

ДРУЗІ

Замість квітів на могилу

бл. п. ОЛЬГИ з БАБЯКІВ ЯРИМОВИЧ

матері інж. Романа Яримовича, зложили на „Церкву в Потребі" по 5.00 долярів:

інж. Евстахій Бачинський, інж. Юліян Бачинський, Петро Ушак, Лев Пришляк, інж. Осип Баран, інж. Евген Дорош, інж. Іван Вітошик, інж. Мирон Левицький.

Мистецька виставка в Денвері

Відбулася вона стараннням 75-го Відділу СУА 22-го лютого в Денвері, Колорадо, і пройшла з великим успіхом.

Взяли в ній участь відомі українські мистці, як і аматори мистецтва. Відвідувачі оглядали виставку з великим одушевленням, а пан генерал И. Манзенко написав до голови СУА п. С. Левченко про враження з виставки таке: „Приходжу з дружиною в означене місце, очі розбігаються, побачивши те все мистецьке багатство, мала громада, а стільки цінности, стільки краси! Пізніше пригадались мені слова з промови голови Союзу п. С. Левченко, що в кожному українцеві з глибокої сивої давнини, з покоління в покоління, переходить якась частка талану предків, яка від сили тої частки і обставин розвивається, пучніє, набирає сили і розцвітає в пишну мистецьку квітку, часом небуденного талану".

Позволю собі сказати пару слів про деякі експонати і їх виконавців. Сотник Олексієнко виставив частини власного музею: відзнаки, медалі, ордени, фота, деякі рідкісні, гарно уложені в хронологічному порядку. Пані Е. Мозгова, виставила гарні мистецькі експонати. Вирізняється малюнок „Трійки": глибока перспектива і добре оплянованe передполе. Далі виставлено образи п. Ждани Федущак, з мистецької школи п. Кейвана в Едмонтоні, п. П. Сидоренка в Торонті, і тепер студентки мистецької школи в Денвері. Образи стушовані, якби посипані піском, викликують дискретний настрій. На виставці чудової роботи килим, а серед одягів виділялась гуцульська ноша. Далі йдуть картини М. Мороза, власність п. м. І. Костюка. Чудові образи з глибокою перспективою, особливо „Озеро". Виставлено образи мистця Ю. Сластіона, які притягають до себе очі спокоєм і тишею карпатської полонини. Є й інші напр. в'їзд гетьмана Б. Хмельницького до Києва. Сильний живий образ - портрет пані П. Л. Шульги природної величини, роботи покійного мистця Іллі Шульги. Є ще його автопортрет, „Дівчата на музиках", картини великої вартости. Такою виставкою повинен гордитися кожен українець. Крім вищезгаданих картин були виставлені: полтавські гапти, вишивки, (низинкою і хрестиками) як також полтавська, гуцульська і трипільська кераміка. Пані К. Кропивянська дала на виставку зразки старовинного церковного полтавського гапту, своєї роботи, що є одиноким цього роду унікатом на нашому терені.

Два моделі жіночого одягу власної роботи: полтавський п. Г. Сластіон і київський п. О. Хадай дали присутнім уяву про красу, багатство і вибагливість нашого народного вбрання. Пані О. Хадай виставила дбайливо виконані вишивки власної роботи, і старовинні взори рушників, вишивані на льняному полотні, тканому на варстатах. Пані С. Галунь принесла оригінальний козацький пояс та дві кераміки: „Запорожець за Дунаєм" привезені недавно з Києва. Найбільш чисельно були показані вишивки п.п. Івалії Орищин і Анни Чайківської. З кераміки принесли власні вироби: пп. С. Левченко, К. Кропивянська, А. Беймук, М. Фіглюс, М. Крупська і п. М. Кальба. Різьби в дереві з інкрустацією з околиць Косова були справжньою окрасою виставки.

Треба гаряче привітати українських жінок на чолі з П. С. Левченком, головою місцевого СУА, із вдалою виставкою, яку варто показати американцям. Виставку оглянули учні - американці з Мистецької денверської школи і виявили велике зацікавлення нею.

Б. Ф.

Академія в честь Олени Пчілки в Бріджпорті

73-ий Відділ СУА влаштува 8-го березня академію присвячену Олені Пчілці. Її започатковано співом американського гимну, який відіграла на фортепіяні Оксана Тромса, і гимном СУА „Гей, сестри", який відспівали союзянки. Реферат про письменницю прочитала п. Надія Фалько. Новачки під проводом своєї сестрички Христі Сливінської відспівали пісню „Проплили ми із батьками". Після того слідував дует Христі і Романа Сливінських „Там, де лани". Вірш Олени Пчілки „Волинські спогади" віддеклямувала Христина Павловська. Оксана Тромса у фортепіяновому супроводі Ірини Тромси відспівала „Було колись в Україні", граючи сама на гітарі відспівала пісню „Верховино". Далі слідувало фортепіянове сольо Ірини Тромси, яка з чуттям відіграла: а) „Бабусю Рідненька" та б) „Сонату „Патетичну" — Бетговена і „Ноктюрн" Шопена. Публіка з приємністю вислухала вірш Лесі Українки „Контра спем сперо", який віддеклямувала Христинка Шуст з Філядельфії. Мужеський квартет у складі: М. Стахів, Я. Шумигора, О. Пендаківський і Т. Сливінський відспівали у супроводі бандур та під проводом п. І. Козака пісні: „Стоїть явір над водою", народню пісню, „В зеленім гаю" і „Гей, нум хлопці, до зброї". Гру на бандурах виконали Петро Бойчук, Марко Стахів, Роман Сливінський і Євген Пендаківський, всі учні школи, яку провадить о. Сергій Кіндзяревий - Пастухів.

Щиро подякувала голова Відділу п. М. Чубата всім виконавцям за участь, а публіка винагородила їх рясними оплесками. Співом українського національного гимну закінчено імпрезу.

Марія Сливінська
пресова референтка

У Києві вийшов перший том „Української Сільськогосподарської Енциклопедії"

Київ. — Вийшов з друку перший том „Української Сільськогосподарської Енциклопедії", „УСЕ", що охоплює понад 1 500 гасел, від „А" до „Відгодівля тварин". Над цим твором працювали понад 500 науковців, переважно з України. „УСЕ" виходить з рамени головної редакції „Української Радянської Енциклопедії" АН УССР. Редакція й подання матеріялів у першому томі „УСЕ" виявляють турботу про підвищення ефективности неефективної колгоспної системи. У відгуці в „Радянській Україні" з 19 березня зазначається: „У томі грунтовно висвітлено шляхи здійснення аграрної політики КПСС і розв'язання аграрного питання на Україні. Чимало матеріялів присвячені підвищенню ефективности сільськогосподарського виробництва, зокрема статті „Агрономія" „Агрокліматичне районування", „Агротехніка", „Буряківництво", „Виноградництво", „Велика рогата худоба" та ін." До більших статтей додана бібліографія літератури. У першому томі „УСЕ" є, крім інших ілюстрацій, карта грунтів, на якій визначені грунтові відмінності земель України, в теперішніх її неповних межах „республіки".

ПІСЛЯ ЩАСЛИВОГО ПОВЕРНЕННЯ АСТРОНАВТІВ

Дружини астронавтів пані Мері Гейз (зліва) і пані Мерілин Ловелл під час оживленої розмови з фотографами в Тімбер Ков в Тексасі.

Півтори тисячі глядачів на виставі „Лісової Пісні"

(Закінчення зі стор 1-ої)

вицький, скрипка — Рафаель Венке, клярнет — американський музика Джан Мозес. Ролі виконували молодь і діти із Студії Мистецького Слова, у віці від 6-7 рр. до 20 рр. Між ними особливим хистом вирізнились: Наталя Чума — Мавка, Христя Сливоцька — Перелесник, Ульна Ільницька — Русалка, Ліда Прокоп — Лукашева мати, Михайло Гаврилюк — Дядько Лев, Тарас Яремко — Лукаш; в інших ролях виступали: Маруся Гой — „Той, що греблі рве", Мотря Слупчинська і Андріяна Роговська — Потерчата, Аскольд Лозинський — Водяник і „Той, що в скелі сидить", Нестор Яремко — Лісовик, Оксана Гаврилюк — Пропасниця і Доля, Оксана Шуль — Куць, Реня Сафіян — Польова русалка, Ліда Голюка — Килина, Ярослав Куровицький — син Килини та діти: О. Куровицька, С. Зелик, А. Роговська, М. Слупчинська і Т. Слупчинська в збірній ролі Злиднів. Режисер і постановник „Лісової Пісні" в Ню Йорку — п-і Лідія Крушельницька, яка випрацювала мізансцени і проєктувала цікаві костюми, пошиті матерями виконавців; хореографія балерини п-і Ольги Ковальчук-Івасівки, оформлення і світло Володимира Касіяна, який дуже добре здійснив освітлення різних сцен, але модерністично осуворив чарівну природу Волині. Всі вони, як і автор музики д-р Ігор Соневицький та сестра авторки найбільш поетичної і найбільш людяної української п'єси — п-і Ізидора Косач-Борисова та актори-ювіляти п-і Олімпія Добровольська і маестро Йосип Гірняк одержали багато квітів і безконечні оплески захоплених глядачів. Вистава тривала дві з половиною години.

ВІДБУВСЯ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР МІРИ ГАРМАШ

Філядельфія. — У суботу 11 квітня відбувся літературний вечір поетки Міри Гармаш, дочки сл. п. проф. Володимира В. Дорошенка. Вечір влаштував місцевий Відділ Асоціяції Діячів Української Культури. Крім поетки, виступали рецитаторки її творів, а п-ні ред. Ірина Пеленська - Пасіка накреслила літературну сильветку талановитої поетеси. Вкінці вечора присутні з цікавістю заслухали епіграми й сатири Міри Гармаш, ілюстровані прозірки, які виконав її чоловік, мистець Роман Василишин.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

о. МИХАЙЛО МОСТЕНСЬКИЙ, довголітній член УНС Відд. 206 Т-ва Запор. Січ в Вунсакет, Р. Ай., помер 5 березня 1970 р. на 72 р. ж. Нар. в Деревлянах, Україна, став членом УНС в 1926 р. Полишив у смутку сина Бориса і 3 внуків. Похорон відбувся 10 березня 1970 р. на укр. правосл. цвинтарі св. Михаїла в Блакстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Л. Гардінк, секр.

СТЕФАН ГЕНТОШ, член УНСоюзу Відд. 305 Т-ва Запор. Січ в Магоней Сіті, Па., помер 22 березня 1970 р. Народився в 1904 р. Став членом УНС в 1956 р. Полишив у смутку дружину Анну та в Україні 2 доньки: Ярину і Наталку та 5 внуків. Похорон відбувся 24 березня 1970 р. на укр кат. цвинтарі св. о. Николая в Магоней Сіті, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Гентош, секр.

МИХАЙЛО САВИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. Й., помер 26 березня 1970 р. на 79 р. ж. Нар. в Грусятичах, Зах. Україна, став членом УНС в 1941 р. Полишив у смутку 3 сестри: Катерину, Пелагію та Варвару. Похорон відбувся 29 березня 1970 р. на цвинтарі Кальварія в Ню Йорку, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

МИХАЙЛО МАЛІШЕВСЬКИЙ, довголітній член УНСоюзу, останньо в Т-ві „Вільна Україна" — 187-ий Відділ УНС в Тейлор, Па., помер 21 березня 1970 р. в лікарні в Ендікотт, Н. Й. на 87-му році трудолюбивого життя. Нар. 25 листопада 1883 р., а до УНС вступив в лютому 1919 і вписався до 193 Відд.. Поселився в Тейлор, Па. та проживав там з малими перервами до кінця життя. Перед переходом в стан спочинку працював у фірмі Susquehanna Coal Co. Nanticoke. Його дружина Марія і син Володимир померли раніше його. Залишив у смутку доньок: Степанію Корпан і Стелу Петерс; синів: Івана, Петра і Честера; 12 внуків, 6 правнуків та дальшу родину в Україні і Америці. Похорон відбувся 25 березня 1970 р. з похоронного дому до церкви УПЦ св. Михаїла у Скрентоні, Па., а звідтіля на парафіяльний цвинтар тої самої назви і в тій самій місцевості.

Вічна Йому Пам'ять!
Антося Чупрун, секр.

ПЕТРО ЦЕГЕЛЬНИК, член УНС Відд. 94 Т-ва М. Шашкевича в Гамтрамк Міш., помер 9 лютого 1970 р. на 54 р. ж. Нар. в Пенсилвенії, ЗСА, і став членом УНС в 1934 р. Полишив у смутку три сестри. Похорон відбувся 15 лютого 1970 р. на цвинтарі Оливна Гора в Дітройті, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!
Люба Баско, секр.

МАРТА МАТІЙЦЬО, членка УНС Відд. 164 Т-ва М. Грушевського, померла в березні 1970 р. Нар. в 1882 р. і стала членкою УНС в 1933 р. Полишила в смутку: Сема, Мері, Івана, Анну, Федя, Василя, Николая, Стефана, Михайла, Петра. Похорон відбувся з укр. церкви св. Кирила і Методія в Бервік, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Ів. Кудрич, секр.

МАРІЯ ЛОДИН, членка УНСоюзу Відд. 230 Б-ва св. І. Хрестителя в Йонґстовн, Огайо, померла 9-го березня 1970 р. на 72 р. ж. Стала членкою УНС в 1925 р. Полишила в смутку мужа Петра, доньку Анну і 7 внуків. Похорон відбувся 12 березня 1970 р. з церкви Пресв. Тройці на цвинтар Кальварія в Йонґставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!